

Посібник

ГЕНДЕРНЕ ІНТЕГРУВАННЯ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ

Досвід міст, що приєдналися
до Європейської хартії рівності
жінок і чоловіків

Київ, 2020 р.

Практичний посібник для посадових осіб органів державної влади та органів місцевого самоврядування «Гендерне інтегрування на місцевому рівні. Досвід міст, що приєдналися до європейської хартії рівності жінок і чоловіків» підготовлено в рамках спільної діяльності Асоціації міст України (АМУ) та проекту міжнародної технічної допомоги «Партнерство для розвитку міст» (Проект ПРОМІС), який упроваджує Федерація канадських муніципалітетів (ФКМ) за фінансової підтримки Міністерства міжнародних справ Канади.

Автор: Світлана Ходакова, консультант із питань гендерної рівності Проекту ПРОМІС

Упорядники: Олександр Ігнатенко, старший експерт із міжнародної співпраці та економічного розвитку Проекту ПРОМІС, доктор наук із державного управління, кандидат економічних наук

Світлана Жаворонкова, консультант із питань гендерної рівності Проекту ПРОМІС

Олена Тихомирова, міжнародний консультант із питань гендерної рівності Проекту ПРОМІС

Зміст практичного посібника для посадових осіб органів державної влади та органів місцевого самоврядування «Гендерне інтегрування на місцевому рівні. Досвід міст, що приєдналися до європейської хартії рівності жінок і чоловіків» є виключною думкою автора і не обов'язково відображає офіційну позицію Міністерства міжнародних справ Канади.

Будь-яку частину практичного посібника для посадових осіб органів державної влади та органів місцевого самоврядування «Гендерне інтегрування на місцевому рівні. Досвід міст, що приєдналися до європейської хартії рівності жінок і чоловіків» не можна відтворювати або використовувати жодним способом без відповідного посилання на першоджерело та Проект ПРОМІС.

Повне відтворення тексту посібника в будь-якій формі можливе лише з письмової згоди Проекту ПРОМІС.

Посібник

ГЕНДЕРНЕ ІНТЕГРУВАННЯ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ

Досвід міст, що приєдналися
до Європейської хартії рівності
жінок і чоловіків

Зміст

ВСТУП	5
СИТУАЦІЯ В УКРАЇНІ	7
ПРАКТИЧНІ КЕЙСИ З ҐЕНДЕРНОГО ІНТЕГРУВАННЯ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ	11
ПРИКЛАДИ ПРОГРАМНИХ ДОКУМЕНТІВ, ЩО РЕГЛАМЕНТУЮТЬ ВИКОНАННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ В РАМКАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ХАРТІЇ РІВНОСТІ ЖІНОК І ЧОЛОВІКІВ	12
МІСТО ВІННИЦЯ. Комплексна програма «Громада за рівність» щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2023 року»	12
МІСТО ЖИТОМИР. Міська цільова соціальна програма «Житомирська міська об'єднана територіальна громада — територія рівних можливостей на 2020 – 2025 роки»	13
РЕАЛІЗАЦІЯ ҐЕНДЕРНИХ ІНІЦІАТИВ	14
Ґендерна ініціатива: Прийняття «Політики рівності» ВМР	14
Ґендерна ініціатива Громадської організації «ВІСЬ»: Вінницька правозахисна організація	15
Ґендерна ініціатива Житомирської обласної молодіжної громадської організації «Паритет»: Туристичні екскурсії «Ґендерні маршрути Житомира»	16
Ґендерна ініціатива Житомирської міської ради: Програма «Ґендерна майстерня для посадових осіб місцевого самоврядування»	17
Ґендерна ініціатива НГО «Скриня корисних справ»: «Ґендерна книгарня»	18
Ґендерна ініціатива: Проект «Бюджет участі», м. Жмеринка	19
Ґендерна ініціатива: Ґендерний бюджетний аналіз Програми «Первомайськ спортивний» на 2016 – 2020 роки, м. Первомайськ	20
Ґендерна ініціатива: Сприяння посиленню участі жінок-лідерок м. Зіньків в економічному житті та системі прийняття рішень на місцевому рівні. Зіньківська районна громадська організація «Спілка фермерів та приватних землевласників Зіньківщини»	22
ПРИКЛАДИ ІНШИХ КРАЇН ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ ҐЕНДЕРНОГО ПІДХОДУ	24
ГЛОСАРІЙ	25
ЛІТЕРАТУРА	26

Вступ

В Україні відбувається децентралізація — передання повноважень і фінансів від державної влади до органів місцевого самоврядування, якнайближче до людей. Рада Європи пропагує добре врядування як модель публічного управління, застосування принципів якої забезпечить громаді хороше та більш якісне життя.

Добре врядування (англ. Good Governance) — це нова концепція та модель публічного управління. Фокус доброго врядування зосереджений на реалізації повноважень органів державної влади й органів місцевого самоврядування в активній співпраці з громадськістю та всіма зацікавленими сторонами з метою зробити добре для громади та у співпраці з громадою. У широкому розумінні цей термін означає демократичне, відповідальне, ефективне, прозоре та підзвітне врядування на місцевому й регіональному рівнях.

Тобто врядування можуть і повинні здійснювати не лише посадовці органів публічної адміністрації (виконавчої влади та місцевого самоврядування), а ширше коло суб'єктів: бізнесові об'єднання, профспілки, громадські організації, групи активістів, які мають можливість більшою чи меншою мірою впливати на процес ухвалення рішень і їх упровадження.

Добре врядування на місцевому рівні є фундаментально важливим, оскільки органи місцевого самоврядування є найближчим до людей рівнем влади та надають їм основні послуги. На цьому рівні люди — жінки й чоловіки, дівчата й хлопці — можуть найефективніше зробити свій внесок, виявити через власні ініціативи свою причетність до публічної діяльності. Але вони мають відчуття, що їх почують, що їх пропозиції щодо вирішення проблем цікаві посадовцям, що їх сприймають із повагою та наміром практично втілити висловлені пропозиції на рівні громади.

Добре врядування не можливо втілити без урахування ґендерного підходу.

Ґендерний підхід є частиною доброго врядування.

Ґендерний підхід означає, що принцип рівних прав та рівних можливостей жінок і чоловіків має бути враховано в усіх рішеннях, на кожному етапі процесу розвитку громади та за участі всіх зацікавлених сторін: жінок і чоловіків, дівчат і хлопців. Кожне рішення потрібно розглядати через призму ґендерної перспективи, щоб отримати рівноцінні результати для жінок і чоловіків, дівчат і хлопців у конкретній громаді.

Кожен проект або програму необхідно оцінювати з погляду їх впливу на становище жінок і чоловіків. Також має бути визначено можливості для забезпечення рівності або засоби сприяння ґендерній рівності.

Наприклад, у місцевих програмах зайнятості необхідно враховувати ґендерну нерівність і причини наявного стану жінок на ринку праці, а також брати до уваги позитивні заходи для покращення рівня зайнятості жінок; так само можна здійснювати й позитивні заходи в межах політики підтримки сім'ї, спрямовані на батьків (чоловіків), що сприятиме подоланню ґендерних стереотипів і досягненню рівності між чоловіками та жінками.

Ґендерний підхід у доброму врядуванні дасть змогу:

- гарантувати, що наявні ґендерні ролі та упередження, наявна нерівність не впливатимуть на жінок і чоловіків із погляду доступу до ресурсів громади чи отримання переваг від місцевої політики та програм;
- змінити підхід до наявних ґендерних ролей, наприклад: пропагування відповідального батьківства, коли сьогодні спостерігається домінуюча роль матері; підтримка дівчат у галузі STEM-освіти (S — science, T — technology, E — engineering, M — mathematics), де сьогодні кількісно переважають чоловіки.

STEM — це напрям в освіті, за якого в навчальних програмах посилюється природничо-науковий компонент + інноваційні технології. Наприклад: музикантів навчають не тільки музикувати, але й використовувати комп'ютерні програми для створення музичних творів. Чому STEM-освіта така актуальна? У найближчому майбутньому найбільш перспективними та відповідно високооплачуваними професіями стануть програмісти, ІТ-фахівці, інженери, професіонали в галузі високих технологій тощо. Особливо затребуваними будуть фахівці біо- та нанотехнологій.

Гендерний підхід особливо важливий на місцевому рівні, оскільки політика на місцевому рівні впливає на повсякденне життя чоловіків і жінок.

Саме політика з урахуванням гендерного підходу може в перспективі змінити якість життя жінок і чоловіків, дівчат і хлопців. Адже рішення, ухвалені на місцевому рівні, впливають на всі сфери життя людини: освіту, охорону здоров'я, соціальні послуги, економічний розвиток.

Сьогодні, у XXI столітті, жінка має права, зокрема право на участь у політичному житті, що включає право обирати й право бути обраною як депутатка, представниця народу.

Чи завжди так було?

До XIX століття право на голосування надавалося жінкам локально та переважно супроводжувалося додатковими обмеженнями (майновий ценз, становище в родині, суспільстві тощо).

Лише у XX столітті розпочався рух активістів і активісток за виборче право для жінок, що згодом призвело до його закріплення в міжнародному праві в середині XX століття.

Але чи було помітним таке очевидне нерівноправ'я для більшості людей? Становище жінки, коли вона не мала виборчого права, було звичним, зрозумілим і прийнятним.

Сьогодні, у XXI столітті, створюється враження, що нерівність у правах вдалося подолати, що рівність прав гарантована Конституцією України та забезпечується на рівні законодавства. Але насправді на практиці та в побуті нерівність все ще дуже поширена. Це підтверджено статистичними даними та стереотипами й упередженнями, які панують у суспільстві. Сьогодні в Україні XXI століття гендерна рівність забезпечується de jure, але не de facto.

Нерівність не зникне сама собою. Найповільніше відбуваються зміни у способі мислення людей, зміни в урівноваженні гендерних ролей, їх справедливому перерозподілі.

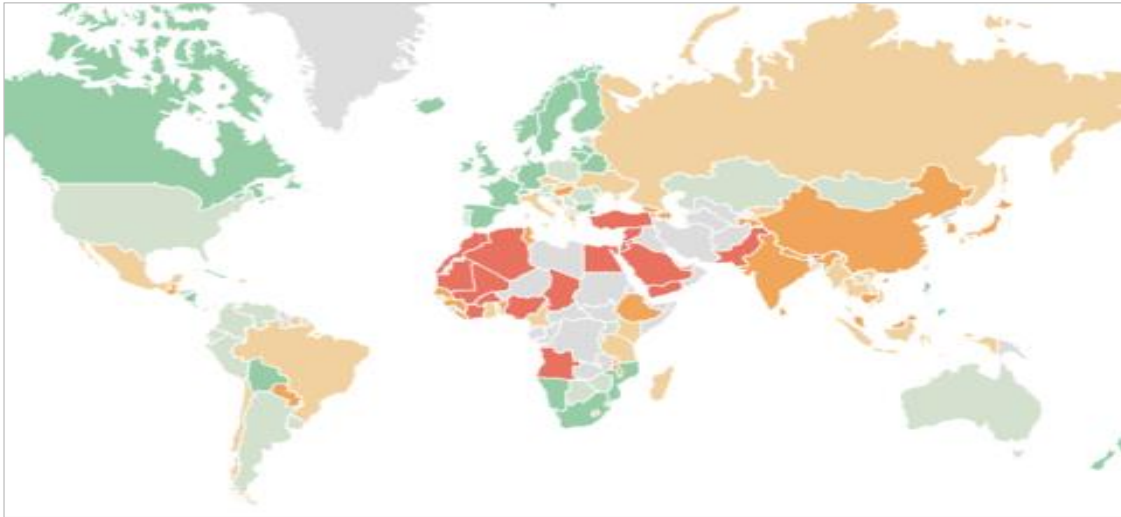
Без системної державної політики щодо впровадження гендерної рівності в українському суспільстві не можна очікувати швидких змін щодо забезпечення рівних прав і можливостей жінок та чоловіків.

На фото нижче: Світова карта Індексу гендерного розриву на 2017 рік (за **Глобальним звітом про гендерний розрив Всесвітнього економічного форуму**).

За показниками гендерної рівності Україну випереджають 60 країн.

Місце у рангу:

- 1-30 (найближче до гендерної рівності)
- 31-60
- 61-90
- 91-120
- 121-144 (максимальна гендерна нерівність)
- Дані відсутні

https://uk.wikipedia.org/wiki/Глобальний_звіт_про_гендерний_розрив

Ситуація в Україні

Світовий економічний форум (World Economic Forum) щорічно здійснює оцінку стану ґендерної рівності (останнє дослідження, у якому визначено індекс ґендерної рівності в 153 країнах світу, — The Global Gender Gap Report 2020 (<https://www.weforum.org/reports/gender-gap-2020-report-100-years-pay-equality>)).

За підсумками 2019 року Україна в цьому рейтингу посіла 59-те місце, і це на шість сходинок вище, ніж у минулорічному звіті.

Станом на 2019 рік повної ґендерної рівності не вдалося досягти жодній країні світу; найкраща ситуація у країнах північної Європи, зокрема в Ісландії, де ґендерний розрив зафіксовано на рівні 85,8 %.

В Україні спостерігається значний розрив між жінками та чоловіками в політиці (110-те місце з-поміж 144 країн), ґендерний розрив також зберігається й у сфері економіки. Краща ситуація у сфері освіти й охорони здоров'я.

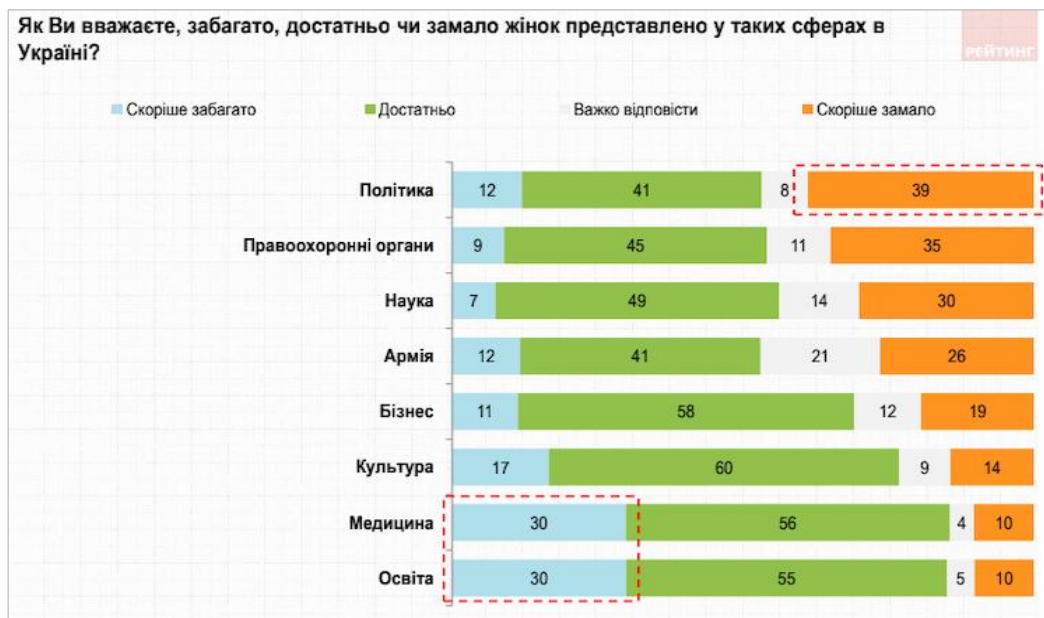
І хоча в Україні міжнародні норми та стандарти враховано на рівні законів і державної політики, та на практиці їх імплементація все ще недостатня. А тому й результати на рівні реалізації політики та впливу на становище чоловіків і жінок не є показовими.

Основні перешкоди на шляху до ґендерної рівності на місцевому рівні

- Панування ґендерних стереотипів й упереджень щодо розподілу ролей чоловіків і жінок у політиці, економіці, суспільстві та сім'ї; використання в рекламі, засобах масової інформації та інтернет-мережі елементів, що закріплюють у свідомості людей ідею нерівності жінок і чоловіків. Наприклад, згідно з результатами соціологічного дослідження, проведеного Соціологічною групою «Рейтинг» у лютому 2020 р., 83 % респондентів погоджуються з твердженнями, що найважливіше завдання жінки — дбати про дім і сім'ю. А 75 % називають заробіток грошей головним обов'язком чоловіка.

Водночас результати соціологічного дослідження засвідчили, що 40 % опитаних українців переконані, що жінок замало в українській політиці.

82 % респондентів підтримують те, що жінки йдуть у політику, 12 % — протилежної думки. Опитані жінки також акцентували увагу на ґендерній нерівності в силових органах, науці та бізнесі. Натомість приблизно третина опитаних вважає, що у сфері медицини й освіти жінок працює забагато.

<https://life.pravda.com.ua/society/2020/03/5/240110/>

- Недостатнє розуміння взаємозв'язку між ґендерною рівністю та державною політикою.
- Недостатнє розуміння **поняття ґендерної рівності як питання розвитку** (наприклад, що ґендерна рівність — це не лише «питання жінок»); ґендерну рівність часто розглядають лише як проблему сексуальної орієнтації, як загрозу «традиціям», «родині» та іншим національним і релігійним цінностям.
- Низький рівень прозорості та відкритості владних структур, недостатній рівень залученості зацікавлених осіб.
- Часто це відсутність бюджету на ґендерні ініціативи.
- Недостатня правова обізнаність громадян щодо проявів ґендерної дискримінації в різних сферах, відповідно й немає правового реагування на прояви дискримінації.
- Однією з найактуальніших проблем є проблема насильства щодо жінок і домашнього насильства. 60 % суддів і прокурорів підтримують думку, що в домашньому насильстві винна сама потерпіла, що це такий прояв сімейних стосунків.
(https://ukraine.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/FNOON_Kommentar_A5.pdf).

У 2017 році в Україні від побутового насильства загинуло 600 жінок.

Для порівняння: у цьому ж році під час військових дій в АТО країна втратила 191 військового. ґендерний підхід все ще залишається недостатньо пріоритетним підходом для місцевих органів влади.

Заходи та інструменти впровадження ґендерної рівності

Поточні реформи в Україні та децентралізація створюють умови й можливості для дотримання міжнародних стандартів і виконання національних програм на місцевому рівні (особливо в новостворених об'єднаних територіальних громадах (ОТГ)). А втім, політична воля залишається необхідною умовою для впровадження ґендерного підходу на місцевому рівні.

У Європі понад 1000 міст, органів місцевого самоврядування приєдналися до Європейської хартії рівності жінок і чоловіків на місцевому рівні; в Україні цей процес теж поступово набирає обертів. Вінниця, Одеса, Житомир, Харків, Ірпінь, Білгород-Дністровський... На сьогодні вже більше ніж 62 міста приєдналися до Хартії, а деякі з них навіть розробили (або розробляють) власні плани дій для її реалізації, прагнучи поліпшити якість життя своїх жителів.

Хартія — це практичний інструмент реалізації ґендерної політики на місцевому рівні.

Органи місцевого самоврядування, що долучаються до її підписання, публічно визнають свою відданість ідеям рівності жінок і чоловіків у житті місцевих громад. Але, крім публічного визнання, потрібні практичні кроки.

За умовами Хартії протягом двох років ОМС зобов'язується розробити план дій щодо інтегрування ґендерного підходу на місцевому рівні.

Для якісної розробки плану дій необхідно оволодіти інструментами ґендерного інтегрування.

Інструменти ґендерного інтегрування

ґендерна статистика

Для здійснення ґендерного аналізу необхідно зібрати статистичні дані, розподілені за статтю. Розподілені дані за статтю — це кількісна статистична інформація про відмінності та виявлені нерівності між жінками та чоловіками.

Наприклад: рівні захворювання та смертності; різниця між дівчатами та хлопцями у відвідуванні школи, їх досягненнях; відмінності між чоловіками й жінками щодо доступу до кредитів і умов їх повернення; різниця між чоловіками та жінками в обранні їх на виборну посаду. Ці дані можуть показати сфери, де потрібні заходи втручання.

Інформацію про ґендерний розподіл у сфері освіти, охорони здоров'я, на ринку праці, у політичній діяльності, прибутках і домашній праці можна почерпнути з офіційної статистики від Державного комітету статистики. Якщо статистики немає або вона неповна, потрібно провести додаткові дослідження.

Асоціація міст України розробила автоматизовану систему місцевої статистики, через яку можна вдосконалити збір даних, розподілених за статтю, а також отримувати додаткові дані щодо стану чоловіків і жінок у пріоритетних сферах, як-от: сфера обслуговування, насилля проти жінок і домашнього насильства, доступ до місцевих установ в різних галузях тощо.

<https://www.auc.org.ua/page/munitsipalna-statistika>

ґендерний аналіз

Це процес оцінки різного впливу, спричиненого на жінок і чоловіків наявними програмами в усіх сферах життя суспільства й держави.

Здійснення ґендерного аналізу забезпечує ту «ґендерну призму», яка дає змогу бачити, а потім і долати ґендерні розриви, упередження та перешкоди, які часто є неочевидними або невидимими та можуть сприяти ґендерній нерівності. ґендерний аналіз допомагає спочатку оцінити наявність ґендерних розривів, а потім розробити альтернативні підходи для сприяння ґендерній рівності та подолання різноманітних форм ґендерної дискримінації. Аналіз, що ґрунтується на ґендерному підході, визначає, як політика може по-різному впливати на жінок і чоловіків.

На місцевому рівні часто виникають труднощі щодо того, як проводити ґендерний аналіз. Однією з **методик ґендерного аналізу є «3Р»**, яка має три складники:

- *репрезентація* — кількісна представленість жінок і чоловіків;
- *ресурси* (гроші, час, простір, інформація тощо) — кількісний розподіл ресурсів між жінками та чоловіками в конкретній громаді;
- *реалії* — якісна оцінка культурних норм і цінностей у конкретній громаді (зокрема, ґендерні стереотипи).

Методика полягає у формулюванні аналітичних запитань у розрізі кожного із цих складників: репрезентація; ресурси; реалії, та аналізу відповідей на них.

Далі наведено кілька прикладів застосування методики «ЗР» у різних сферах життєдіяльності громади.

Приклади запитань для аналізу за методикою «ЗР» сфери культури та відпочинку	
Складники методики «ЗР»	<i>Можливі запитання</i>
<i>Репрезентація</i>	Скільки часу жінки й чоловіки відводять на відпочинок? Скільки жінок і чоловіків відвідують різні заклади культури?
<i>Ресурси</i>	Скільки коштів інвестується в заклади культури й відпочинку, скільки з них (частка коштів) спрямовується на потреби чоловіків, а скільки на потреби жінок? Скільки коштів виділяється на закупівлю творів мистецтва?
<i>Реалії (культура)</i>	Чи є в жінок і чоловіків рівні можливості для того, щоб користуватися муніципальними закладами культури? Чому культурні події відвідують частіше жінки?

Приклади запитань для аналізу за методикою «ЗР» сфери безпечного середовища	
Складники методики «ЗР»	<i>Можливі запитання</i>
<i>Репрезентація</i>	Якою є ґендерна представленість людей, що працюють у сфері комунального господарства? Яким є ґендерний розподіл серед людей, які проживають у громаді та користуються місцями загального користування, зокрема серед водіїв, велосипедистів, пішоходів і людей, які користуються громадським транспортом?
<i>Ресурси</i>	Наскільки різні місця громадського простору використовують жінки й чоловіки? Які ресурси інвестуються в місця, які використовують лише чоловіки та лише жінки?
<i>Реалії (культура)</i>	Чиї потреби лежать в основі планування місць загального користування? Наскільки безпечно жінки та чоловіки, дівчата і хлопці почуваються у своєму будинку, на своїй вулиці, в очікуванні громадського транспорту на зупинці? Чи обмежує себе жінка або чоловік у чомусь через те, що не почувається безпечно? Що може допомогти жінкам і чоловікам почуватися безпечніше?

Приклад запитань для аналізу за методикою «ЗР» сфери освіти	
Складові методики «ЗР»	<i>Можливі запитання</i>
<i>Репрезентація</i>	Яким є ґендерний розподіл персоналу на різних рівнях освіти, у різних її сферах, предметах, обов'язках, іграх і видах діяльності? Яким є ґендерний розподіл учнів на різних рівнях освіти, у різних її сферах, предметах, обов'язках, іграх та видах діяльності? Як часто персонал спілкується з татами та з мамами?
<i>Ресурси</i>	Скільки місця використовують у класі, на ігровому майданчику, в учнівській кімнаті, центрі відпочинку хлопці та дівчата? Скільки часу говорять відповідно дівчата та хлопці під час занять і на зібраннях? Яким є ґендерний розподіл учнів, що отримують підтримку та з якими займаються з використанням спеціальних програм? Як розподіляються витрати на різні програми, види діяльності, закупівлі іграшок і матеріалів?
<i>Реалії (культура)</i>	Чому деякі види діяльності та програми потребують коштів, а інші ні?

Чи це правильно, якщо хлопцям або дівчатам приділяється більше часу й уваги?
За чий рахунок це відбувається — дівчат чи хлопців?
Персонал спілкується в основному з мамами чи з татами?

Ще один з інструментів, важливих для розроблення програм на місцевому рівні, є ґендерне бюджетування.

Ґендерне бюджетування

Ефективний інструмент досягнення ґендерної рівності, який сприяє підвищенню ефективності використання бюджетних коштів. Ґендерно орієнтоване бюджетування (ҐОБ) поєднує два процеси: забезпечення ґендерної рівності й управління державними фінансами.

ҐОБ — це застосування комплексного ґендерного підходу в бюджетній політиці та бюджетному процесі на державному й місцевому рівнях, що охоплює розподіл бюджетних коштів за ґендерним принципом, а також зумовлює посилення прозорості та підконтрольності.

ҐОБ — це спосіб бюджетування, у центрі якого конкретні люди — жінки та чоловіки — з різних соціальних і демографічних груп. Основними складниками процесу ґендерно орієнтованого бюджетування є:

- 1) ґендерний бюджетний аналіз;
- 2) зміни у програмах та бюджетах;
- 3) системна інтеграція ҐОБ у бюджетний процес.

Ключовим компонентом у процесі впровадження ґендерно орієнтованого бюджетування є ґендерний бюджетний аналіз.

Вебсторінка ґендерно орієнтованого бюджетування в Україні («GRB project»): <http://grbproject.org/>.

Практичні кейси з ґендерного інтегрування на місцевому рівні

Реалізація політики рівних прав і рівних можливостей жінок та чоловіків потребує політичної волі. Останнє передбачає зобов'язання з боку як місцевої ради, так і виконавчих органів місцевого самоврядування щодо усунення будь-яких проявів дискримінації та щодо інтегрування ґендерної рівності й контролю за її ефективністю.

Має бути місцевий план утвердження справжньої рівності. Досвід свідчить, що за відсутності такого плану та механізмів, спеціально спрямованих на досягнення рівності, а також недостатньої обізнаності персоналу щодо ґендерних питань результат буде слабким, точковим і не тривалим у перспективі. Тому органу місцевого самоврядування необхідно створити систему (як у складі обраної місцевої ради, так і у виконавчих органах), покликану забезпечити інтеграцію ґендерних питань у всі програми та політики. Важливим елементом впровадження ґендерної політики є протидія ґендерним стереотипам, що має бути відображено у програмах навчання та інформування місцевих жителів.

У багатьох місцевих радах створено депутатські групи з ґендерних питань. Такі депутатські групи у співпраці з громадськістю могли б упливати на зобов'язання (або заохочення) місцевих органів влади враховувати рівність статей через установлення механізмів і відповідної політики.

Нижче наведено приклади міст, що приєдналися до Європейської хартії рівності жінок і чоловіків у житті місцевих громад та вже підготували або готують комплексні програми щодо інтеграції ґендерного підходу на місцевому рівні, упроваджують ґендерні ініціативи в різних сферах життєдіяльності громади.

Під час розроблення планів дій робочі групи у громадах користувалися методичними рекомендаціями «Дорожня карта розробки плану дій після приєднання міста до Хартії рівності жінок і чоловіків у житті місцевих громад», створеними саме для міст – підписантів Хартії. Методичні рекомендації розроблено в рамках проекту ПРОМІС.
http://pleddg.org.ua/wp-content/uploads/2019/07/Dorozhnya_karta_2019.pdf

Приклади програмних документів, що регламентують виконання зобов'язань на місцевому рівні в рамках європейської хартії рівності жінок і чоловіків

МІСТО ВІННИЦЯ.

Комплексна програма «Громада за рівність» щодо забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2023 року»

Мета	<p>Реалізація зобов'язань Вінницької міської ради, що виникли внаслідок приєднання до Європейської хартії рівності жінок і чоловіків у житті місцевих громад і які ґрунтуються на принципах дійсної рівності жінок і чоловіків Вінницької міської об'єднаної територіальної громади.</p>
Завдання	<ul style="list-style-type: none"> • Передбачати ґендерну перспективу в проектах і програмах Вінницької міської ради на кожному етапі політичного циклу (концепція; планування; імплементація — надання послуг; моніторинг та оцінка); • інтегрувати ґендерний підхід у бюджетний процес Вінницької міської об'єднаної територіальної громади; • створювати умови для збалансованого представництва обох статей (жінок і чоловіків) у виборних і виконавчих органах (на рівні не менше ніж 40 % тієї чи іншої статі); • надавати ґендерно чутливі послуги громадянам Вінницької міської об'єднаної територіальної громади; • запобігати та протидіяти ґендерно зумовленому й домашньому насильству; • сприяти підвищенню ґендерної свідомості та ґендерно чутливої моделі поведінки, вільних від стереотипів образів жінок і чоловіків у визначених цільових групах; • підвищити рівень ґендерної чутливості представників органів місцевого самоврядування; • — використовувати систему моніторингу й оцінки, рекомендовану Хартією, на різних етапах моніторингу й оцінки виконання даної Програми (планування; реалізація; ретроспективна оцінка).
Сфера застосування	<p>Взаємозв'язок із Концепцією інтегрованого розвитку м. Вінниці до 2030 року, Стратегією-2020, міськими цільовими програмами в різних галузях</p>
Діяльність	<p>Про діяльність за програмою (і детальніше ознайомитися з документом) можна прочитати за посиланням: https://www.vmr.gov.ua/Branches/ContentLibrary/61daf56d-7fe7-4460-98b1-c76a7311f23c/31/Пішення%20громада%20за%20рівність.pdf</p>

МІСТО ЖИТОМИР.

Міська цільова соціальна програма «Житомирська міська об'єднана територіальна громада — територія рівних можливостей на 2020 – 2025 роки»

Мета	<p>Сприяння забезпеченню фактичної рівності прав та можливостей жінок і чоловіків у різних сферах життя Житомирської міської об'єднаної територіальної громади, упровадженню європейських стандартів рівності.</p>
Завдання	<ul style="list-style-type: none">• Забезпечити інституційну спроможність ОМС щодо гарантування прав і можливостей жінок і чоловіків у житомирській ОТГ;• забезпечити врахування ґендерної складової у процесі формування та реалізації місцевої політики;• сприяти підвищенню ґендерної свідомості та формуванню моделі поведінки, вільної від стереотипних уявлень про ролі жінок і чоловіків у різних сферах життєдіяльності громади й суспільства загалом;• забезпечити системну діяльність із протидії та запобігання торгівлі людьми, домашньому й ґендерно зумовленому насильству та насильству за ознакою статі.
Сфера застосування	<p>Взаємозв'язок із Концепцією інтегрованого розвитку Житомира до 2030 року, міськими цільовими програмами в різних галузях</p>
Діяльність	<p>Про діяльність за програмою (і детальніше ознайомитися з документом) можна прочитати за посиланням: http://zt-rada.gov.ua/files/upload/sitefiles/doc1577533507.pdf</p>

«Прийняття Програми є початковим етапом щодо забезпечення в Житомирській міській об'єднаній територіальній громаді принципів ґендерної рівності, що передбачає рівноправну участь жінок і чоловіків у політичному, економічному, соціальному й культурному житті шляхом ефективної політики органу місцевого самоврядування, котра спрямована на формування ґендерної свідомості й ґендерної культури, протидію ґендерним стереотипам та заохочення жінок на рівні із чоловіками до активної участі в житті громади», — зазначила начальник управління у справах сім'ї, молоді та спорту Ірина Ковальчук.

Реалізація ґендерних ініціатив

Крім комплексних програм, на місцевому рівні відбуваються й інші заходи та ґендерні ініціативи, що також відіграють важливу роль у зміні парадигми мислення людей, приверненні уваги різних верств населення до важливості встановлення справжньої рівності у громаді, на місцевому рівні.

Важливо, що ґендерні ініціативи часто проводять у співпраці владних структур і громадськості, об'єднанні кількох громадських організацій, залученні представників бізнесу та ЗМІ.

Нижче наведено приклади ґендерних ініціатив із різних міст України.

ґендерна ініціатива: Прийняття «Політики рівності» ВМР

Коаліція «Вінниччина 1325», що об'єднала громадські організації, органи виконавчої влади, представників сектору безпеки й оборони, депутатів — усіх, кого турбує посилення безпеки та збереження миру, ініціювала прийняття ВМР політики рівності.

Мета	Прийняття стандартів ґендерно чутливої поведінки, у разі дотримання яких ризик сексуального насильства чи домагань на робочому місці був би менший. Створення більш безпечного робочого середовища.
Завдання	Актуалізація важливості безпечної участі жінок у секторі безпеки й оборони та впровадженні порядку денного Резолюції РБ ООН 1325 «Жінки. Мир. Безпека», усвідомленій реалізації регіонального плану дій на виконання положень цієї Резолюції. Прийняття документа «Політика рівності» Вінницькою міською радою заради зменшення ризику сексуальних домагань на робочому місці.
Сфера застосування	Сфера безпеки
Діяльність	Лобіювання коаліцією «Вінниччина 1325» прийняття документа «Політика рівності» Вінницькою міською радою та інформування про документ і ґендерну ініціативу інші області та коаліції. https://www.facebook.com/Vinnychchyna1325/

Гендерна ініціатива Громадської організації «ВІСЬ»: Вінницька правозахисна організація

«Точних даних немає про те, скільки безхатченків в Україні. Кілька років тому була озвучена цифра 16 тисяч. І, чесно, це виглядає смішно, бо число явно мізерне. Міжнародні експерти та експертки говорять про кількість 300 тисяч осіб, із них щонайменше третина — це жінки. Ми порахували, що у Вінниці більше ніж триста безхатченків», — Світлана Дубина, голова ГО «ВІСЬ»

Мета	Привернення уваги місцевої громади та керівництва ОТГ до проблем бездомних громадян.
Завдання	Лобіювання створення притулку для бездомних громадян. Інформування та просвіта населення з метою посилення небайдужості до людей, що не мають притулку. Інформування цільової аудиторії про можливості захисту.
Сфера застосування	Сфера соціальної допомоги
Діяльність	<p>Результат: Найближчими роками у Вінниці планують створити притулок для безхатченків, де можна буде отримати комплексну кваліфіковану допомогу, переночувати й вирішити низку інших проблем.</p> <p>На підставі всіх аналізів і досліджень координатори проекту презентували найбільш доцільну трирівневу систему надання послуг, яка має бути в новому притулку.</p> <p>Перший рівень: облік, відновлення документів, консультації, перукарня, можливість здати речі на зберігання, послуги соціальних представників, аптечний пункт, «ранкова інфокава» (безхатченків пригощатимуть кавою та пропонуватимуть почитати газету чи журнал) тощо.</p> <p>Другий рівень: тимчасове проживання, сніданок, послуги психолога та соціальних працівників, санітарно-гігієнічні послуги, робота над подоланням залежностей.</p> <p>Третій рівень: майстерня (соціальне підприємництво, виготовлення виробів із дерева тощо), поліпшені умови для нічного перебування, навчання, влаштування дозвілля, супровід у пошуку роботи чи житла тощо.</p> <p>Як підраховували учасники робочої групи, на базові витрати щорічно притулок потребуватиме 2 мільйони 281 тисячу 600 гривень. За ці кошти можна утримувати 27 штатних одиниць і забезпечувати проживанням та харчуванням одночасно 40 людей. До цієї суми входить оплата комунальних послуг, придбання медикаментів, господарчих товарів, будматеріалів, мийних засобів тощо.</p>

Довідково

Відповідно до розпорядження міського голови у грудні минулого року створено робочу групу з питань координації роботи суб'єктів взаємодії щодо соціального захисту бездомних осіб на території Вінницької міської ОТГ. До складу робочої групи входять працівники виконавчих органів Вінницької міської ради, громадських організацій, установ, закладів, служб, що опікуються такими питаннями, як надання послуг бездомним особам, поліпшення якості надання послуг і профілактика поширення бездомності та інфекційних захворювань, створення умов для подальшого самостійного розв'язання життєвих проблем таких громадян.

Також затверджено Порядок координації роботи суб'єктів взаємодії з питань соціального захисту бездомних осіб на території Вінницької міської ОТГ. Проводиться інформаційно-роз'яснювальна робота щодо надання послуг бездомним особам (джерело — Департамент соціальної політики Вінницької міської ради).

Гендерна ініціатива Житомирської обласної молодіжної громадської організації «Паритет»: Туристичні екскурсії «Гендерні маршрути Житомира»

Мета

Мета проекту полягає в інформуванні молоді шкільного віку про основні напрями гендерної політики, гендерні розриви та причини, які формують нерівноправне становище жінок і чоловіків у суспільстві (на основі місцевого матеріалу).

Завдання

Проект передбачає підготовку екскурсодів із представників / представниць шкільного самоврядування з подальшим проведенням екскурсійно-інформаційної діяльності за принципом «рівний – рівному».

Сфера застосування

Освіта, культура, молодіжна політика

Діяльність

Ґендерна екскурсія містом, під час якої інформація про туристичні об'єкти міста поєднується із цікавими фактами щодо ґендерної статистики; бесіди з жителями Житомира; збір пропозицій до проекту міської програми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків — зовсім не повний перелік активностей у межах проекту.

Ґендерна ініціатива Житомирської міської ради: Програма «Ґендерна майстерня для посадових осіб місцевого самоврядування»

Мета

Підвищення рівня компетентності посадових осіб виконавчих органів Житомирської міської ради, призначених відповідальними за питання забезпечення рівних прав і можливостей жінок та чоловіків.

Завдання

Інформувати про українське та міжнародне законодавство у сфері забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;
 ознайомлювати з найкращими вітчизняними ґендерними ініціативами, практиками у сфері ґендерного бюджетування;
 мотивувати щодо включення ґендерного компоненту до міських цільових програм і загалом у роботу органу місцевого самоврядування.

		
Сфера застосування	Міські цільові програми в різних сферах життєдіяльності Житомирської міської ОТГ	
Діяльність	Реалізація тренінгової програми (8 тренінгів у 2019 році) і проведення консультацій із метою включення ґендерного компоненту до проектів міських цільових програм, які перебувають на стадії розроблення. Спільний проект управління у справах сім'ї, молоді та спорту міської ради й ЖОМГО «Паритет». Підготовка методичних посібників та інших публікацій. Напрацювання практичних інструментів щодо включення ґендерного компоненту у діяльність Житомирської міської ради. Програму «ґендерна майстерня для посадових осіб місцевого самоврядування» перетворено на постійний проект.	

ґендерна ініціатива НГО «Скриня корисних справ»: «ґендерна книгарня»

Мета	Формування та забезпечення культурних запитів, підвищення рівня активізму та сприяння самореалізації, зокрема, жінок і дівчат через серію мотиваційно-просвітницьких зустрічей, створення відеороликів із залученням 400 жителів м. Житомира та 3000 користувачів соціальних мереж.
Завдання	«ґендерна книгарня» — проект, який складається із серії мотиваційно-просвітницьких заходів щодо питань ґендерної рівності. Проектні заходи також передбачають створення відео інформаційно-мотиваційного змісту з метою формування лідерського потенціалу через поширення позитивних прикладів жіночого лідерства та самореалізації на основі літературних творів. Оскільки учасниками заходів будуть жителі міста, незалежно від статі, проект матиме вплив не тільки на жінок і дівчат, а завдяки ньому поширюватимуться ідеї ґендерної рівності в широкому середовищі. Результати проекту спрямовані на руйнування стереотипів щодо ролі та місця жінки в соціумі, на мотивацію жінок і дівчат вільно реалізовувати себе в обраних сферах, поширення ідей ґендерної рівності. Записано короткі відео, що анонують літературні твори з описом позитивних прикладів самореалізації жінок і дівчат, проведено мотиваційно-просвітницький захід із роз'ясненнями щодо питань ґендерної рівності.

Діяльність

Про діяльність за програмою (і докладніше ознайомитися з документом) можна прочитати за посиланням:

https://www.facebook.com/pg/gooddeedsbox/photos/?tab=album&album_id=336373370337598

Гендерна ініціатива: Проект «Бюджет участі», м. Жмеринка

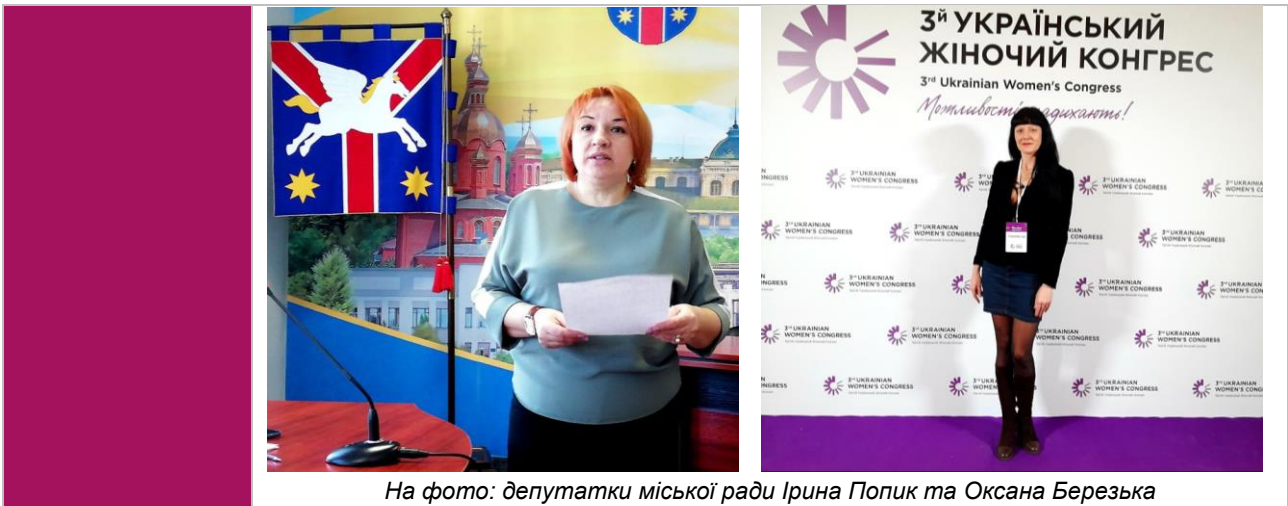
У жовтні 2019 р. сесією Жмеринської міської ради було ухвалено рішення про приєднання до Європейської хартії рівності. Цьому рішенню передувала масштабна роз'яснювальна робота з громадськістю, питання гендерної рівності обговорювали на засіданнях дорадчих органів міської ради, на сайті міської ради було розміщено відповідну інформацію.

План дій відповідно до Хартії буде розроблено протягом поточного року.

На сьогодні реалізують ініціативи, якими передбачено залучення різних зацікавлених сторін, що мають вплив на ухвалення рішень, з урахуванням проблем і потреб різних цільових груп через бюджет участі.

Бюджет участі — демократичний процес, який надає можливість кожному жителю брати участь у розподілі коштів місцевого бюджету через створення проектів для покращення міста / ОТГ та/або через голосування за них.

Мета	Посилити демократичні процеси в місті: прозорість, відкритість, дотримання принципу справжньої рівності, створення рівних прав і можливостей для жінок та чоловіків, хлопців і дівчат.
Завдання	Створити можливості для кожного жителя / жительки брати участь у розподілі коштів місцевого бюджету через створення проектів для покращення міста / ОТГ та/або через голосування за них.
Діяльність	<p>Будь-який житель міста й ОТГ може подати проект, пов'язаний із поліпшенням життя в місті Жмеринка та Жмеринській ОТГ, узяти участь у конкурсі, перемогти в голосуванні та спостерігати за тим, як його проект буде реалізовано в рамках бюджету 2020 року.</p> <p>Платформа «Громадський проект» дала можливість брати участь у конкурсі не виходячи з дому: заявку можна подати онлайн і відстежувати долю свого проекту прямо на сайті.</p> <p>Аналіз поданих проектів засвідчив високу активність жінок: жінки виявилися авторами 68 % проектів, і майже всі вони стосувалися вирішення питання інфраструктурної доступності або безпечності в місті Жмеринка.</p> <p>Докладніше про ініціативу можна дізнатися за посиланням: https://zhmr.pb.org.ua/statistics</p>

На фото: депутатки міської ради Ірина Попик та Оксана Березька

Ґендерна ініціатива: Ґендерний бюджетний аналіз Програми «Первомайськ спортивний» на 2016 – 2020 роки, м. Первомайськ

Державні бюджети не нейтральні. Вони по-різному впливають на жінок і чоловіків, оскільки більшість жінок скрізь мають менше фінансових ресурсів, ніж чоловіки, і вони також беруть на себе більшу частку праці, яка не оплачувана.

У середині 1990-х в Австралії провели дослідження, щоб виміряти вплив державних бюджетів на чоловіків і жінок із метою сприяння рівності. Ці дослідження засвідчили, що, наприклад, скорочення витрат на соціальні послуги призвело до того, що здебільшого жінкам передавали завдання, які досі виконували як державні послуги, тобто, передавши такі завдання жінкам, фінансування цього виду діяльності припинилось.

На Всесвітній конференції в Пекіні 1995 року держави зобов'язалися врахувати особливості проблем, з якими стикаються жінки, під час ухвалення рішень щодо бюджету, а також виділити достатнє фінансування для програм, спрямованих на досягнення рівності між жінками та чоловіками. Тому в різних європейських країнах муніципалітети розробили методичку бюджетування, завдяки якій можливо проаналізувати вплив доходів (тобто податків) і витрат з огляду на ґендерну перспективу.

Приклад ґендерного аналізу бюджету можна побачити нижче.

У Первомайську було створено робочу групу з розроблення плану дій, яка провадить активну роботу в цьому напрямі.

Але, не чекаючи та не втрачаючи часу, місто Первомайськ реалізовує ґендерні ініціативи, щоб уже сьогодні впливати на якість життя жінок і чоловіків у громаді.

Мета	Створення належних умов для зміцнення здоров'я людини як найвищої гуманістичної цінності засобами фізичного виховання, фізичної культури та спорту.
Завдання	Сприяти духовному та фізичному розвитку молоді; розвивати фізкультурно-спортивний рух у місті; створити умови для задоволення потреб кожної людини у зміцненні здоров'я, фізичного та духовного розвитку; пропагувати здоровий спосіб життя.

Сфера застосування

Спорт, здоров'я, освіта, культура

Діяльність

Учасники та переможці обласних змагань

	Всього спортсменів		Обласні змагання							
			Всього учасників				Переможці змагань			
	Хлопці	Дівчата	Хлопці		Дівчата		Хлопці		Дівчата	
	осіб	%	осіб	%	осіб	%	осіб	%	осіб	%
Олімпійські види спорту										
2019	438	101	104	23,7	19	18,8	22	21,2	10	52,6
Неолімпійські види спорту										
2019	260	89	33	12,7	8	9	28	84,8	8	100
Всього										
2019	698	190	137	19,6	27	14,2	50	36,5	18	66,7

Проблему недостатнього рівня впровадження принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків передбачено розв'язати за допомогою комплексного підходу та здійснення заходів, спрямованих на виконання таких пріоритетних завдань:

1. Збір і застосування статистичних показників, розподілених за статтю, у сфері спорту та інших сферах життєдіяльності громади;
2. Унесення змін до звітності різних рівнів і документів, зокрема застосованих у бюджетному процесі, з урахуванням важливості ґендерного бюджетування на сучасному етапі розвитку українського суспільства;
3. Здійснення ґендерного аналізу статистичної звітності та адміністративних даних, які необхідно формувати з урахуванням ґендерних показників за ознакою статі та з розбивкою за іншими ознаками (вік, місце проживання, інвалідність, соціально-економічний статус тощо), зокрема використовуючи Форму-2 ФК (річна) «Звіт з фізичної культури і спорту»;
4. Скорочення ґендерного дисбалансу у фізкультурно-оздоровчій і спортивній сферах через створення сприятливих умов для жінок і чоловіків, дівчат і хлопців (культування нових видів спорту та відкриття нових секцій, збільшення частки жінок у тренерській сфері, підтримка спортивних клубів, які застосовують ґендерний підхід до проведення занять, тощо);
5. Урахування ґендерного компонента під час планування спортивно-масової роботи;
6. Організація навчального курсу з питань протидії ґендерним стереотипам і забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків для представників ОМС.

**Гендерна ініціатива: Сприяння посиленню участі жінок-лідерок м. Зіньків в економічному житті та системі прийняття рішень на місцевому рівні.
Зіньківська районна громадська організація «Спілка фермерів та приватних землевласників Зіньківщини»**

Мета	Розроблення й упровадження в місті Зіньків Полтавської області дієвого механізму лобювання, утвердження та громадської адвокації рівних прав жінок і чоловіків в економічному житті та ухваленні рішень на місцевому рівні за допомогою підготовки громадського активу міста, розширення й поглиблення діалогу та співпраці громадських активістів і неурядових організацій із представницькими та виконавчими органами міста.
Завдання	<p>Об'єктивне наукове вивчення МІРИ ЗАЛУЧЕНОСТІ жінок м. Зіньків у його ділову сферу та систему ухвалення рішень на місцевому рівні.</p> <p>Соціологічна та аналітична оцінка ОСОБЛИВОСТЕЙ БАЧЕННЯ різними цільовими групами місцевого рівня ПРОБЛЕМ, пов'язаних із необхідністю збільшення залученості жінок м. Зіньків у його ділову сферу та систему ухвалення рішень на місцевому рівні, а також СПОСОБІВ РОЗВ'ЯЗАННЯ ЦИХ ПРОБЛЕМ.</p> <p>Соціологічна й аналітична оцінка СТУПЕНЯ ПОІНФОРМОВАНOSTІ жителів м. Зіньків і представників п'яти зазначених цільових груп місцевого активу про чинне законодавство України щодо забезпечення рівних прав і можливостей жінок та чоловіків.</p> <p>Підготовка та проведення ТРЕНІНГІВ для 5 категорій активу м. Зіньків на тему «Посилення залученості жінок м. Зіньків у його ділову сферу і систему прийняття рішень на місцевому рівні».</p> <p>Розроблення й упровадження механізму ЛОБЮВАННЯ ТА ГРОМАДСЬКОЇ АДВОКАЦІЇ гендерних принципів, рівних прав жінок і чоловіків під час ухвалення рішень різними гілками влади м. Зіньків через розширення й поглиблення діалогу, взаємодії та взаємозв'язків між неурядовими організаціями й органами влади та місцевого самоврядування.</p> <div data-bbox="684 1041 1136 1487" data-label="Image"> </div> <p><i>На фото: Галина Скарга — голова правління Спілки фермерів та приватних землевласників Зіньківщини</i></p> <p>Розробка та подання конкретних РЕКОМЕНДАЦІЙ І ПРОПОЗИЦІЙ ДО ПРЕДСТАВНИЦЬКИХ ОРГАНІВ ВЛАДИ м. Зіньків Полтавської області та до центральних органів влади України щодо внесення змін, доповнень і поправок до норм чинного законодавства про забезпечення та дотримання рівних прав жінок і чоловіків у діловій сфері та сфері ухвалення рішень на місцевому рівні.</p> <p>ІНФОРМУВАННЯ ГРОМАДИ м. Зіньків, населення Зіньківського району Полтавської області та всієї України про мету, перебіг і результати реалізації проекту.</p> <p>Підготовка й надання організації-донору ТВОРЧОГО ТА ФІНАНСОВОГО ЗВІТІВ ПРО РЕАЛІЗАЦІЮ ПРОЕКТУ.</p>
Сфера застосування	Жіноче підприємництво
Діяльність	Моніторинговий добір учасників фокус-групових дискусій і тренінгових груп. Допоміжний метод — інформування громадськості та органів місцевого

самоврядування про початок роботи проекту, його мету, завдання, вибір учасників семінарів.

Порівняльні фокус-групові соціологічні дослідження ставлення різних цільових груп місцевого рівня до стану, проблем і способів посилення ролі жінок м. Зіньків у його економічному житті та системі ухвалення рішень на місцевому рівні.

Контент-аналіз інформаційної та звітної документації міських і районних органів представницької та виконавчої влади щодо форм і рівня участі жінок в економічному житті міста та системі ухвалення рішень на місцевому рівні.

Анкетне опитування учасників семінарів, круглих столів і робочих організаційних засідань задля з'ясування їхнього ставлення до проекту й окремих заходів; урахування зауважень і пропозицій, поточне коригування змісту й форм запланованих заходів. Повторне анкетування учасників для виявлення динаміки зміни громадської думки у процесі реалізації проекту.

Узагальнення отриманих фактографічних і соціологічних даних, їх спеціально-тематичний і порівняльний аналіз.

Розроблення й підготовка навчально-тренінгової програми проекту загалом і спеціалізованих тренінгових сценаріїв та матеріалів на основі отриманих науковим способом фактографічних, соціологічних та аналітичних даних і висновків.

Проведення навчальних семінарів-тренінгів прямого й перехресного типу для 5 цільових підгруп, визначених концепцією проекту.

Спрямованість на підготовку й організаційну інституціалізацію в м. Зінькові групи з 20 жінок-активісток, які прагнуть посилити свою економічну та господарсько-підприємницьку незалежність, а також 20 жінок-активісток, які бажають посилити свою роль у системі ухвалення рішень місцевого рівня.

Методико-методологічне й організаційно-практичне навчання 100 місцевих активістів, які є представниками 5 цільових підгруп проекту, щодо лобювання, утвердження, службової та громадської адвокації процесів ґендерної рівності у діловій сфері та системі ухвалення рішень на місцевому рівні.

Підготовка та публікація інформації про мету, перебіг і результати проекту в ЗМІ. Передбачено публікацію матеріалів у районних, обласних, усеукраїнських газетах і журналі «Пропозиція», підготовка репортажів для районного, обласного та національного радіо.

Підбір приміщення для проживання та навчання учасників; підготовка роздаткового матеріалу; листів-запрошень тощо.

Тематика тренінгів:

- Жіноче підприємництво. Як започаткувати власну справу?
- Соціальне підприємництво та ґендерна політика.
- Місцева й територіальна громада та жіноче лідерство.
- Ґендерна політика і третій сектор.
- Як створити і зробити успішною свою громадську організацію?
- Роль жінки в місцевих громадах: стан, можливості та перспективи.
- Процедури розгляду судових справ.

<https://www.youtube.com/watch?v=fq65lvahtt4>

Часто представники органів місцевого самоврядування, відповідальні за інтеграцію ґендерного підходу на місцевому рівні, шукають приклади інших громад, які вже мають певні результати, і приклади ґендерних ініціатив, які можна запровадити на місцевому рівні.

Тож нижче наведено приклади міст інших країн світу, які, застосовуючи різні підходи, також намагаються досягти справжньої рівності у своїх містах.

Приклади інших країн щодо застосування ґендерного підходу

Сфера застосування	Приклад мовою оригіналу й посилання на джерело (англійською мовою)	Приклад міста (переклад)
Підвищення рівня поінформованості	<p>Växjö (Sweden)</p> <p>Increasing the awareness of municipal personnel and elected representatives on gender equality in personnel management:</p> <p>The municipality strongly encouraged its civil servants, both women and men, to start a career within the municipal administration and thus sought to ensure that it had a hiring pool of women leaders. A video was produced in which employees, elected representatives and city employees as well as local amateur actors played out different scenes of discrimination in which women were often the victims in the decision-making process. New employees and civil servants are encouraged to watch the film.</p> <p>Source: Guide for gender mainstreaming in local politics Site: www.vaxjo.se</p>	<p>Вексьо (Швеція)</p> <p>Підвищення рівня поінформованості муніципального персоналу й обраних представників щодо ґендерної рівності в управлінні персоналом</p> <p>Муніципалітет усіляко заохочує своїх державних службовців — як жінок, так і чоловіків — розпочати кар'єру в муніципальній адміністрації, і в такий спосіб прагне забезпечити паритетне представництво в ній жінок-лідерок. Було підготовлено відеоматеріал, у якому працівники, депутати та службовці міста, а також місцеві аматори розіграли різні сцени дискримінації, де жінки часто були жертвами процесу ухвалення рішень. Фільм рекомендують до перегляду новим працівникам і державним службовцям.</p> <p>Джерело: Посібник з інтеграції ґендерних питань у місцеву політику Сайт: www.vaxjo.se</p>
Протидія сексизму та ґендерним стереотипам	<p>Glasgow (Scotland)</p> <p>A guide for city staff on the use of non-sexist language in the workplace: Sexism continues to be an obstacle for women as city employees. Consequently, this Scottish city implements a very active policy to combat discrimination and to ensure that equality issues are taken into greater account by civil servants and council members. The guide was distributed to increase female employees' awareness of this reality as well.</p> <p>Source: Municipal Council of Glasgow Site: www.glasgow.gov.uk</p>	<p>Глазго (Шотландія)</p> <p>Посібник для міського персоналу щодо використання несексистської мови на робочому місці</p> <p>Сексизм усе ще є перешкодою для жінок як службовців міста. Тому це шотландське місто проводить дуже активну політику боротьби з дискримінацією, зокрема спрямовану на забезпечення того, щоб державні службовці та члени ради більше зважали на питання рівності.</p> <p>Джерело: Муніципальна рада Глазго Сайт: www.glasgow.gov.uk</p>
Збільшення представництва жінок у виконавчій владі	<p>Rennes (France)</p> <p>Help to the women employed by the town:</p> <p>In 1990 a study showed that within the municipal departments, only 6% of the executives were women. In number, the municipality was the second largest employer in the town, and the Mayor wished to act to transform the situation. A group of women executives, chaired by the deputy Mayor in charge of equal opportunities, was formed to formulate proposals in the area of professional equality, working conditions (re-</p>	<p>Ренн (Франція)</p> <p>Допомога жінкам, зайнятим у місті</p> <p>У 1990 році дослідження засвідчило, що в муніципальних управліннях лише 6% керівників — жінки. За чисельністю муніципалітет був другим за величиною роботодавцем у місті, тож міський голова хотів змінити ситуацію. Було сформовано групу жінок-керівниць на чолі із заступником міського голови, відповідальним за рівні можливості, для формування</p>

	<p>organisation of the working time), recruitment, training and communication. Therefore, the City of Rennes developed a provision whose nature is to allow the professionalisation of know-how developed by women in certain fields of activities (maintenance, catering, care for children and the elderly) and to obtain qualifications through the recognition of the skills and experiences.</p> <p>Source: City of Rennes Site: www.ville-rennes.fr</p>	<p>пропозицій у сфері професійної рівності, умов праці (реорганізація робочого часу), добору, навчання та комунікації.</p> <p>Отже, місто Ренн розробило положення, суть якого полягає в тому, щоб дозволити професіоналізувати ноу-хау, розроблені жінками в певних сферах діяльності (утримання, харчування, догляд за дітьми та літніми людьми), й отримати кваліфікацію через визнання їх навичок і досвіду.</p> <p>Джерело: Місто Ренн, сайт: www.ville-rennes.fr</p>
Об'єднання зусиль	<p>Frankfurt (Germany)</p> <p>In January 2002, the city of Frankfurt started applying gender mainstreaming and set up a “gender team” within the municipal administration. The task of this team is to introduce gender mainstreaming in all the municipal structures: both in the decision-making procedures and in the decision-making bodies.</p> <p>The city of Frankfurt launched a European pilot project, “Sister Cities Going Gender”, developed to encourage the implementation of equal opportunity policies in major European cities such as Rotterdam, Rome, Turin, Vienna and Venice.</p> <p>Source: The Gender Team of the City of Frankfurt and Sister Cities Going Gender Project</p> <p>Sites: www.frankfurt.de, www.sister-cities-going-gender.org</p>	<p>Франкфурт (Німеччина)</p> <p>У січні 2002 р. місто Франкфурт почало застосовувати ґендерне інтегрування та створило «ґендерну команду» в межах муніципальної адміністрації. Завдання цієї команди — запровадити ґендерне тренування в усіх муніципальних структурах: і в процедурах ухвалення рішень, і в органах, що ухвалюють рішення.</p> <p>Місто Франкфурт розпочало європейський пілотний проект «Міста-сестри, що ґендерно розвиваються», розроблений для заохочення до провадження політики рівних можливостей великих європейських міст, як-от Роттердам, Рим, Турин, Відень і Венеція.</p> <p>Джерело: Ґендерна команда міста Франкфурт і міст-сестер, що займаються ґендерним проектом</p> <p>Сайти: www.frankfurt.de, www.sister-cities-going-gender.org</p>

Глосарій

Ґендер — це змодельована суспільством і підтримувана соціальними інститутами система цінностей, норм і характеристик чоловічої та жіночої поведінки, стилю життя та способу мислення, ролей і відносин жінок та чоловіків, набутих ними як особистостями у процесі соціалізації, що насамперед визначається соціальним, політичним, економічним і культурним контекстами буття та фіксує уявлення про жінку й чоловіка залежно від їхньої статі.

Термін «ґендер» виник у Великій Британії. У перекладі з англійської ґендер буквально означає граматичний рід. Надалі це поняття включає в себе соціостатеві характеристики статі на відміну від біологічних. Ґендер стосується не лише чоловіків і жінок як окремих індивідів, а й характеризує відносини між ними як соціальними групами та ґендерні відносини загалом — те, як реалізуються соціальні ролі обох статей, як вони соціально вибудовуються.

Ґендерна дискримінація — порушення прав людини за ознакою статі, ставлення чи сприйняття людини на основі категорії статі, а не за її індивідуальними якостями.

Ґендерна рівність — результат відсутності дискримінації тієї чи іншої особи за ознакою її статі.

Ґендерний підхід — інтегрування Ґендерного підходу в політику означає, що рівність між чоловіками та жінками як всеосяжний принцип має бути врахована в усіх рішеннях на кожному етапі процесу розвитку політики та за участі всіх залучених сторін. Отже, кожен проект або політику потрібно оцінювати з погляду Ґендерної перспективи та впливу на чоловіків і жінок. Також необхідно визначити можливості для забезпечення рівності або засоби сприяння Ґендерній рівності. Наприклад, у місцевих програмах зайнятості треба враховувати Ґендерну нерівність і причини стану жінок на ринку праці, а також брати до уваги позитивні заходи для поліпшення рівня зайнятості жінок; так само можна здійснюватися й позитивні заходи в межах політики підтримки сім'ї, спрямовані на батьків (чоловіків), що сприятиме подоланню Ґендерних стереотипів і досягненню рівності між чоловіками та жінками.

Ключовими інструментами Ґендерного підходу є Ґендерний аналіз, Ґендерна статистика та Ґендерне бюджетування.

Ґендерна політика

Ґендерна політика поділяється на різні категорії залежно від рівня визнання й вирішення Ґендерних питань. За Ґендерно сліпої політики чоловіків і жінок не розрізняють (підтримуючи тим самим уже наявні Ґендерні стосунки), тоді як Ґендерно чутлива політика визнає, що жінки, як і чоловіки, є суб'єктами процесу розвитку та часто умови цього процесу виявляються обмеженими для жінок, на відміну від чоловіків (у їхніх потребах, інтересах і пріоритетах, які відрізняються та суперечать одне одному). Ґендерно чутливу політику можна поділити на три типи:

1. Ґендерно нейтральна політика — використовує знання про Ґендерні відмінності в певному контексті з метою зосередження на практичних потребах жінок і чоловіків та задоволенні цих потреб. Ґендерно нейтральна політика не порушує наявні Ґендерні відносини.
2. Ґендерно орієнтована політика — використовує знання про Ґендерні відмінності в певній ситуації, щоб реагувати на практичні Ґендерні потреби жінок або чоловіків. Ця політика не вирішує проблеми наявного розподілу ресурсів і відповідальності.
3. Політика Ґендерного перерозподілу — спрямована на трансформацію наявного розподілу ресурсів та обов'язків для створення більш врівноважених відносин між чоловіками та жінками.

Ґендерні стереотипи

Ґендерні стереотипи — це упереджені погляди, згідно з якими жінкам і чоловікам довільно приписують характеристики й ролі, що визначаються й обмежуються їхньою статтю. Ґендерні стереотипи можуть обмежувати розвиток природних талантів і здібностей дівчат та хлопців, жінок і чоловіків, а також впливати на їхній освітній і професійний досвід та можливості загалом. Стереотипи про жінок є результатом й одночасно причиною глибоко вкорінених ставлень, цінностей, норм і упереджень щодо жінок. Їх використовують задля виправдання й підтримання історично усталеної позиції влади чоловіків над жінками, а також сексистського ставлення, що перешкоджає розвитку жінок.

Література

- Інструменти інтегрування концепції соціально-Ґендерної рівності в роботу органів місцевої влади, 2010.
- Ґендерна рівність у місцевому політичному житті та Ґендерна концепція у місцевій політиці в Україні — Рада Європи, 2018 р.
- Результати опитування, проведеного Соціологічною групою «Рейтинг» протягом лютого 2020 року.
- Ґендерний підхід у стратегіях місцевого економічного розвитку: Посібник. — Міжнародна організація праці, 2010 рік

http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@ed_emp/@emp_ent/@led/documents/publication/wcms_141223.pdf).

- Гендерно чутливе бюджетування: гендерний аналіз програм, які фінансує держава. Рекомендації для службовців державних органів влади та органів місцевого самоврядування. — ООН Жінки та інші партнери (<http://www.fes.kiev.ua/new/wb/media/genderresponsivebudgeting2015ukr.pdf>).
- Глосарій і тезаурус на тему гендерної рівності. — Європейський інститут.
- Місто рівності. Методика та кращі практики для рівних можливостей чоловіків і жінок. — КЄМР, 2005 рік (http://www.ccre.org/img/uploads/piecesjointe/filename/town_for_equality_2005_en.pdf).
- Набір інструментів з гендерної політики. — Шведське агентство з питань міжнародної співпраці та розвитку (SIDA) (<https://www.sida.se/English/partners/resources-for-all-partners/methodological-materials/gender-tool-box/>).

ПРОЕКТ «ПАРТНЕРСТВО ДЛЯ РОЗВИТКУ МІСТ»

вул. Щекавицька, 30/39, офіс 27, Київ, 04071

тел.: +38 044 2071282

e-mail: office@pleddg.org.ua

www.pleddg.org.ua